

Streszczenie

Fauna krajowych przedstawicieli ryb z rodzaju *Gobio* i *Romanogobio* reprezentowana jest przez trzy gatunki: kielbia krótkowąsego (*Gobio gobio* L.), kielbia Kesslera (*Romanogobio kessleri* Dybowski, 1862) oraz kielbia białopłetwego (*R. albipinnatus* Lukasch, 1933). Wiedza na temat ich parazytofauny jest fragmentaryczna i bardzo zróżnicowana. Lista krajowych pasożytów kielbia krótkowąsego obejmuje 34 taksony, w tym 31 gatunków. U kielbia Kesslera wskazuje się na prawdopodobieństwo występowania dwóch gatunków przywr wewnętrznych. Parazytofauna kielbia białopłetwego występującego na terenie Polski nie została dotychczas zbadana. Światowy wykaz pasożytów wymienionych trzech gatunków kielbi jest szerszy, jednak dysproporcja pomiędzy stanem poznania parazytofauny poszczególnych żywicieli jest nadal wyraźna. Lista pasożytów kielbia krótkowąsego obejmuje 90 taksonów (w tym 81 gatunków), kielbia białopłetwego – 24 taksony (21) gatunków, natomiast kielbia Kesslera – 10 taksonów (9 gatunków).

Celem pracy było sporządzenie aktualnej listy pasożytów kielbia krótkowąsego, kielbia Kesslera i kielbia białopłetwego, występujących w Sanie. Podane zostały wartości podstawowych wskaźników zarażenia pasożytami, w zależności od okresu fenologicznego. Podjęto próbę oszacowania stopnia specyficzności pasożytów względem trzech sympatrycznie występujących gatunków żywicieli.

Materiał pozyskano z czterech stanowisk usytuowanych wzdłuż biegu Sanu, będącego jedynym potwierdzonym w Polsce miejscem sympatrycznego występowania wszystkich trzech gatunków kielbi. Materiał obejmujący 390 ryb poddano analizie parazytologicznej.

Łącznie wyizolowano i poddano identyfikacji 9954 pasożytów. U trzech żywicieli stwierdzono przedstawicieli 33 taksonów (w tym 29 gatunków) pasożytów. U kielbia krótkowąsego wykazano 26 taksonów pasożytów (w tym 23 gatunki), u kielbia białopłetwego – 15 taksonów (11 gatunków), a u kielbia Kesslera – 25 taksonów (22 gatunki). Ogólna prewalencja dla wszystkich badanych ryb wyniosła 99,48%. Najwyższe wartości wskaźników prewalencji oraz średniej intensywności zarażenia u wszystkich trzech gatunków kielbi odnotowano dla metacerkarii *Diplostomum pseudospathaceum*. Spośród 33 stwierdzonych taksonów pasożytów, 12 taksonów (w tym 10 gatunków) okazało się wspólnych dla trzech badanych żywicieli, co stanowiło 36,36% wszystkich stwierdzonych gatunków. W grupie wszystkich pasożytów, stwierdzono trzy gatunki – *Dactylogyrus cryptomeres*, *D. finitimus* oraz *D. gobioninum* – nowe dla fauny Polski. Wyższe bogactwo gatunkowe odnotowano w sezonie wiosenno-letnim. Różnice w składzie parazytofauny krajowych gatunków kielbi, zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym, spowodowane być mogą w głównej mierze, zajmowaniem innych mikrosiedlisk przez te gatunki żywicieli. Pomimo bliższego pokrewieństwa dwóch przedstawicieli rodzaju *Romanogobio* nie zanotowano znaczącego podobieństwa fauny pasożytów obu gatunków ryb.

Hubert Jurnak